

→ sv. Barbory, socha Krista „Ecce homo“, smířící kříž z 16. století a morový kříž ze 17. století. I na tak malém úseku ovšem nalezneme řadu architektonických památek. Zástavba se vyznačuje kontrastem mohutných kamenných staveb a drobných dřevěných domků, jejichž chudobu často zmiňují historické prameny. Rabštejn, jenž leží na tzv. jazykovém rozhraní (území, kde se mísilo české a německé etnikum), je také stavebně charakterizován výskytem lidové architektury jak roubené, tak hrázdné. Zachovalo se několik hospodářských usedlostí, pastouška a bývalý špitál. Ten má roubené přízemí a hrázdné patro.

Sejdeme-li z kopce, přes řeku nás převede kamenný most. Tvrdí se o něm, že je starší než pražský most Karlův, pravděpo-

Starobylý most nad Střelou

dobně byl postaven za Oldřicha Pluha z Rabštejna, v letech 1335 – 1340. Vedla přes něj zemská stezka z Chebu na Loket, Žlutice, Rakovník a Prahu.

Most je z hrubozrnného pískovce (dolní část mostu je z hladce opracovaných kvádrů) i neopracovaného lomového kamene (horní část mostu) a břidlice, horní část parapetní zídky je kryta žulovými deskami. Pilíř je opatřen ledolamem. Socha sv. Jana Nepomuckého, která na mostě původně stála, byla přenesena na nedalekou skálu.

Malebné okolí

Blízkým okolím Rabštejna vede naučná stezka, dlouhá asi 8 kilometrů. Na její trase jsou další stavby lidové architektury, bunkry (střelecké sruby) z období II. světové války a překrásné výhledy na zámek a na město. Při březích řeky pomalu zarůstají lomy na břidlici, jejíž kvalita bývala pověstná. Používala se jako střešní krytina a najdeme ji na tak význam-

ných stavbách, jako je hrad Karlštejn, Chrám sv. Víta a Pražská brána v Praze, brána v Rakovníku nebo zámek v Manětíně. Jedno ze zastavení naučné stezky je na překrásném skalním výběžku. Stojí tu dřevěný kříž, tzv. pomník věrnému zvířeti. Váže se k němu legenda: Za tmy a husté mlhy odmítl hraběti Lažanskému poslušnost jeho jinak věrný kůň. Hraběti nezbylo nic jiného, než zde vyčkat do rozednění. Když procitl, spatřil u nohou propast. Za záchranu života dal pak postavit zvířeti dřevěný kříž.

Naučná stezka nás malebným údolím řeky doprovodí opět do města, k židovskému hřbitovu. Údajně byl založen roku 1654, zachované náhrobky jsou ale mladší, z 18. století.

LUCIE MARTÍNKOVÁ

Rabštejn nad Střelou je nejmenší

Většina publikací se shoduje na tom, že Rabštejn je nejmenším městem v Evropě. V Čechách nepochybně. Malebnou polohu městečka, při troše fantazie připomínající podobným meandrem Střely světoznámý Český Krumlov, nabízející scénérie možná divočejší a určitě pustší, tu však nijak nepoznamenalo. Nejezdě sem ovšem vlak a ani autobusové spojení nebude přehluštěné. Pokud dojedete vlakem do stanice Mladotice-zastávka, nabízm vám pěší túru, na kterou dlouho nezapomenete.

Od železniční stanice Mladotice-zastávka (pozor! nikoliv z Mladotic) jdeme po silnici s červenou (deset minut i se zelenou) k mostu, po němž přejdeme řeku Střelu a chvíli ji po cestě proti proudu sledujeme. Červená nás od ní odvede vlevo do lesa. Když nás z něj vyvede, držíme se jeho okraje, vpravo dole tušíme Střelu a vlevo máme výhledy do otevřené krajiny. Za opuštěnou kapličkou vejdemo opět do lesa a sestoupíme jím kolem samot Kocanda do údolí Manětínského potoka. Ten hned u Frantova mlýna přejdeme, ale pak se ho proti proudu držíme až k Vuršovu mlýnu, za nímž vstoupíme na silnici. Tady naše červená končí a my se vydáme vlevo po modré do blízkého Manětína. Nejprve přijdeme ke hřbitovnímu kostelu sv. Barbory a vzápětí do samotného středu tohoto barokního městečka.

Z Manětína se vrátíme s modrou zpět k Vuršovu Mlýnu a pokračujeme po ní nejprve po silnici do Brda s památnou lípou na návsi, pod obcí přejdeme malebné údolí Lučního potoka a pak se po lesních a lesních cestách s častými dalekými výhledy do krajiny blížíme k Rabštejnu nad Střelou. Závěrečná půlhodinka bude vyplněna lesním sestupem ke Střele, od níž stoupáme kolem zmíněného Ranče (možnost občerstvení teď nebo po prohlídce městečka) k dominantnímu klášteru v centru a zároveň na samotném vrcholu. Procházka po městečku má podobu strmého sestupu ke starobylému mostu přes Střelu a právě takového výstupu, poněvadž od kláštera musíme sestoupit do údolí Střely a pak ji přebrodit po úplně jiné cestě. Je značená zeleně a po celou dobu do dnešního cíle v Plasích se Střely maximálně přidržuje. Nejromantičtější je údolí na samotném počátku, kdy jdeme po břehu kolem Železného hamru a Kozičkova mlýna. Asi kilometr za ním vystoupáme nad řeku do obce Černá Hať, vrátíme se k ní

u Čoubova Mlýna, ale za chvíli se od ní opět vzdálíme do obce Strážiště s malebným dvouvěžovým kostelem, z níž se k ní nejkratší cestou opět vrátíme. To už se údolí rozšiřuje, procházíme chatami až k mostu, který známe z rána, od něhož po silnici dojdeme k železniční stanici Mladotice-zastávka. Túru zde samozřejmě můžeme skončit, ale pokud nám zbyl čas, chuť a síly, doporučuji její prodloužení do Plas. Sledujeme teď nejen řeku, ale i železniční trať. Ta zde prochází dvěma tunely, z nichž první pro nás znamená zdlouhavý traverz, který nás na čas od řeky vzdálí, ale vrátí nás k ní u železniční zastávky Hradiště a druhý přelézání vršku, který trať bez tunelu nedokázala překonat. Za ním sejdeme k řece, přejdeme na druhou stranu a souvislou zástavbou dojdeme do cílových Plas s významným klášterem a hrobkou Metternichů.

JAN STRÁSKÝ

Autor je místopředsedou Klubu českých turistů, bývalý ministr a premiér

Mapy: Plzeňsko, turistická mapa 1:100 000 edice Kartografie Praha č. 11
Povodí Střely, 1:50 000, edice KČT č. 30

TRASA:

- 1 Mladotice-zastávka – po červené: 2 Frantův mlýn (6) – 3 Vuršův mlýn (10) – po modré: 4 Manětín (11) – 5 Vuršův mlýn (12) – 6 Brdo (14) – 7 Rabštejn nad Střelou (21) – po zelené: 8 Železný hamr (24) – 9 Kozičkův mlýn (26) – 10 Černá Hať (29) – 11 Strážiště (32) – 12 Mladotice-zastávka (35) – 13 Plas (42)

